Բիւրեղամանն իր ձեղունն
Աղնիւ քարով մ՝ հաստատուն.
Բայց եւ այնպէս բընաւ ուշք
Զիւր Ցօրինիչն չէ տեսած։

. Հ. Մ. Հ.

ՄԽԻԹԱՐԻԹԻՒՆ ԳԻՇԵՐՈՒՆ

Կը բուժէ գիշեր վերքեր ցերեկուան՝
Մինչ գան պաղպաջուն աստեղք յերեւան,
Եւ երբ գիշերուան խոր խաւարմանծ
Կու գայ թագաւորն լուսին ու կամաց։
Թեթեւ կը սահին ղեփիւռք սրբավար,
Բայց կը թառամին գոյներ բոցավառ.
Աղօտ կը պատէ մութ մը ժայռերուն՝
Հանգչելով մեղմիկ թիկունք սարերուն։

Սիրով մայրական կ՝ընդգրկէ գիշեր
Ամէն թախծալից վիրաւոր սրտեր.
Խորապէս զգածած՝ ամէն սրտերէն
Կը ջնջէ դաժան թախծութիւն ու քէն։

Առուցուած ցաւոց՝ արտասուաց աչքին
Կ՝ինչնան յորդութեամբ վրտակներ ուժգին,
Եւ կ՝ելլեն խորքէն սրտերուն ցաւած
Ջերմաջերմ հրգոր աղօթք առ Աստուած։

Kinkel ԹՐԳՄ. Հ. Վ. Մ.

ԱՑԼԵՊԱՏԱՑԼՔ

Կնդնամաշկի փողացաւը բուժող հիւթին պատրաստութիւնն ու գործածութիւնը։

Էրլիխ, Քոսսել եւ Վասսերման ուսուցչապետները "գերմանական բժշկական շաբաթաթերթին" մէջ յօդուած մը հրատարակած են պէրինկին գտած հիւթին վրայ, որ կը ծառայէ կեղծամաշկը բուժելու։ Ասկէ քանի մը ծանօթութիւններ մեր ընթերցողաց կը հաղորդենք։ Բայց նախ եւ յառաջ լաւ հասկընալու համար մտադիր կ՝ընենք որ պէրինկ փորձեր ըրած էր անասունները կեղծամաշկի թոյնին ընդդիմացող ընելու, եւ յետոյ այս անասուններուն արիւնէն առած հիւթովն յաջողութեամբ ուրիշ անհատներ կեղծամաշկէն պաշտպանելու եւ այն ախտիւ բռնուողները դարմանելու։ Վերոյիշեալ երեք ուսուցչապետները նոյն փորձերը կրկնեցին նախ այծերու վրայ եւ յետոյ հիւանդ մարդիկներու վրայ։ 220 հոգի այս եղանակաւ դարմանեցին, որոնցմէ 168ը բժշկուեցան եւ 52ը մեռան։ 67 հիւանդի խուչափողը կարեցին, 37ը բժշկուեցան, միւսները մեռան։ Ամենամեծ օգուտ կ՝ընէ այս հիւթին ներարկումը (injection) եթէ ախտը չյառաջացած շուտով վրան հասնուի։ Ասի ակներեւ ընելու համար հոս ցուցակ մը կը դնենք ախտէն բռնուողներուն եւ անոնց հիւանդութեան մը օրը դարմանուած ըլլալուն։

հիւանդութեան օր	դարմանուած	բժշկուած	մեռած	բուժումն առ հարիւր
1.	6 հոգի	6	0	100
2.	66 „	64	2	97
3.	29 „	25	4	86
4.	39 „	30	9	77
5.	23 „	13	10	56½

Այս ցուցակէն կը տեսնուի որ պէրինկեան հիւթին ապահով յաջողութիւնը կախում ունի տղուն հիւանդանալէն ետքն այն ժամանակէն որ հիւթն իրեն կը ներարկուի. կը տեսնուի միանգամայն ինչ մեծ արդիւնք ունեցած է հիւանդութեան առաջին օրերուն մէջ դարմանուողներուն վրայ։ Այս հիւթով առաջին երկու օրուան մէջ 72 հոգւոյ մէջէն երկուքը միայն մեռած են, 70ը բժշկուած են ուր օր առանց այս հիւթը գործածելու՝ 72 հոգւոյ մէջէն 25ը մեռած են այս հիւանդութեամբ։

Վերոյիշեալ երեք գիտնականները կեղծամաշկի փողացաւով ախտացած տղաքը պերինկեան հիւթով դարմանելու համար հետեւեալ դիտողութիւնները կ՝ընեն. 1. դարմանելու տղոց բախտը հիւանդութեան սաստկին երեւ օրուան մէջ կ՝որոշուի։ Ասոր համար հիւթն ըստ կարի շուտ հիւանդին ներարկելու է։ 2. Որովհետեւ հիւանդ տղուն մարմնոյն մէջ հակահազական դեղթափի (antitoxine) մեծ քանակութիւն մը պէտք է ըլլայ՝ ըստ մեր փորձառութեան, կ՝ըսեն, թեթեւ դէպքերու մէջ՝ առ նուազն 200 միլիթիւն տալու է ի սկզբան, իսկ ծանրկէկ դէպքերու մէջ 400 միլիթիւն։ 3. պէրինկեան հիւթը նոյն օրը կամ երկրորդ օրը շարունակելու է ջերման, երակի զարկին եւ տեղական երեւոյթներուն համեմատ։ Հիւանդութեան ծանրութեանը նայելով հակահազական դեղթափին ամբողջական քանակութիւնը 500 մինչեւ 1000, նաեւ մինչեւ 1500 միլիթիւն կրնայ ըլլալ։ Այս նշանակուած քանակութիւնները պէրինկեան հիւթին գործածութեան միայն կը պատշաճին։

digitised by A.R.A.R.@